

Universiteit Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen
Onderwijsadvies & Training

**Professionaliseringsaanbod
voor het voortgezet onderwijs**

Schooljaar 2018-2019

Het vergroten van de kwaliteit van onderwijs

Jaarlijks krijgen we veel vragen van scholen. Bijvoorbeeld hoe je als docent op een goede manier feedback geeft, hoe je de zelfregulatie en autonomie van leerlingen vergroot, of hoe je ze onderzoeksvaardigheden aanleert. Het is mooi om te zien dat scholen ambitieus zijn, hun onderwijskwaliteit willen verbeteren en een volgende stap willen maken in hun ontwikkeling. Wij helpen daar graag bij. Via scholing, advies en onderzoek werken wij samen met schoolleiders en docenten aan de ontwikkeling van onderwijs.

De wetenschap is onze basis

Op welke manier we scholen ook ondersteunen, we baseren ons altijd op recente onderwijskundige, vakdidactische en gedragswetenschappelijke inzichten. Onze adviseurs/trainers zijn thuis in de wetenschap en kennen het onderwijs: ze hebben veelal zelf voor de klas gestaan en/of hebben ervaring in het opleiden van eerstegraads docenten. Vanwege onze ruime praktijkervaring kunnen we wetenschappelijke inzichten goed vertalen naar specifieke situaties op scholen. Want geen enkele school is hetzelfde. We leveren maatwerk, of het nu vraagstukken op het niveau van het klaslokaal betreft of het niveau van de schoolorganisatie, en of het nu gaat over beleid of over onderwijsontwerp, implementatie en uitvoering.

Rekening houden met verschillen

Leerlingen zijn verschillend en hebben hun eigen leerpad. Onderwijs is effectiever als het aansluit bij de vaardigheden en motivatie van leerlingen. Wij weten bijvoorbeeld hoe u gebruik kunt maken van de gegevens die binnen de school beschikbaar zijn over leerlingen, zoals toetsresultaten en absentiegegevens. Die data kunnen helpen om leerlingen effectiever feedback te geven en uw onderwijs af te stemmen op wat de leerling kan en nodig heeft. Door te differentiëren komen leerlingen beter tot hun recht. Deze manier van leren streven wij ook na in de professionaliseringstrajecten: door in te spelen op de kennis en kunde van de docenten kunnen wij ze ondersteunen op een manier die bij ze past.

We kijken ernaar uit om samen met u aan de slag te gaan.

Namens Onderwijsadvies & Training,

*Frans Prins
Wetenschappelijk directeur*

Inhoudsopgave

Jaarkalender	7
---------------------	----------

Leerlingen leren onderzoek doen

<i>Onderzoeksdidactiek: leerlingen leren onderzoeken in het vwo</i>	8
<i>Leerlingen leren natuurwetenschappelijk onderzoek te doen (i.s.m. GLOBE Nederland)</i>	8
<i>Leerlingen voorbereiden op het wetenschappelijk onderwijs: academische vaardigheden</i>	8

Onderzoek in de school

<i>Data in de school</i>	9
<i>Projectteam datagesturd werken in de school</i>	9
<i>Datagesturd werken binnen de vaksectie</i>	9

Teamleren

<i>Lesson Study leren ontwikkelen, uitvoeren en begeleiden: train-de-trainer programma</i>	10
<i>Ondersteuning bij het opzetten en uitvoeren van Lesson Study op uw school</i>	10
<i>Intervisie leren vormgeven op school</i>	11
<i>Leren begeleiden van leraren-in-opleiding</i>	11
<i>Professionaliseringstraject voor docentcoaches op school</i>	11

CLIL (tweetalig onderwijs)

<i>Practical CLIL for Starters</i>	12
<i>In company trainings</i>	12
<i>CLIL Coaching</i>	12
<i>CLIL Quick Scan</i>	12

Pedagogisch-didactisch handelen

<i>Begeleiding in de klas voor docenten</i>	14
<i>Begeleiding voor leidinggevenden</i>	14
<i>Differentiëren</i>	15
<i>Focus op feedback</i>	15
<i>ICT, didactiek en TPACK</i>	15
<i>Motiveren en activeren van leerlingen</i>	16
<i>Projectonderwijs ontwerpen en begeleiden</i>	16

Aansluiting

<i>Aansluiting vo-wo vanuit breed perspectief</i>	18
<i>Aansluiting vo-ho voor bèta en techniek</i>	19

Vakdidactiek

<i>Vmbo-conferentie over het examen geschiedenis</i>	20
<i>ECENT/ELWIEr conferentie - bètavakken</i>	20
<i>Nationale Wiskunde Dagen - wiskunde</i>	20
<i>WND conferentie - natuurkunde en NLT</i>	21
<i>Woudschoten Chemie Conferentie - scheikunde</i>	21
<i>Bèta4all cursussen</i>	21

Jaarkalender 2018 - 2019

ACTIVITEIT	SOORT	DOELGROEP	(START)DATUM	PAGINA
2018				
Practical CLIL for Starters	Cursus	Starting CLIL teachers	13 september	12
Lesson Study leren ontwikkelen, uitvoeren en begeleiden	Cursus	Schoolopleiders, schoolleiders	18 september	10
Data in de school	Cursus	Docenten, teamleiders, sectieleiders, bouwcoördinatoren	20 september	9
Professionaliseringstraject voor docentcoaches op school	Cursus	Ervaren docenten, beginnende coaches	27 september	11
Vmbo-conferentie over het examen geschiedenis	Conferentie	Geschiedenisdocenten vmbo	2 november	20
Woudschoten Chemie Conferentie	Conferentie	Scheikundedocenten havo-vwo, scheikundedocenten-in-opleiding	2 en 3 november	21
Themamiddag aansluiting vo-wo	Informatie-bijeenkomst	Decanen, docenten en schoolleiders	15 november	18
WND Conferentie	Conferentie	Natuurkunde- en NLT-docenten, TOA's, natuurkundedocenten-in-opleiding en lerarenopleiders	14 en 15 december	21
Leren begeleiden van leraren-in-opleiding	Cursus	Begeleiders van (aanstaande) docenten	Nog niet bekend*	11
ICT, didactiek en TPACK	Cursus	Docenten, teamleiders	Nog niet bekend*	15
2019				
Lesson Study leren ontwikkelen, uitvoeren en begeleiden	Cursus	Schoolopleiders, schoolleiders	15 januari	10
Nationale Wiskunde Dagen	Conferentie	Wiskundedocenten en wiskundedocenten-in-opleiding	1 en 2 februari	20
Professionaliseringstraject voor docentcoaches op school	Cursus	Ervaren docenten, beginnende coaches	19 februari	11
ECENT/ELWleR Conferentie	Conferentie	Lerarenopleiders bètavakken van 1e en 2e graads lerarenopleidingen en pabo	17 mei	20

* Zie voor actuele informatie onze website

OPEN INSCHRIJVING EN MAATWERK

Voor alle open inschrijving cursussen geldt dat maatwerk ook tot de mogelijkheden behoort.

LERARENREGISTER

Al ons aanbod wordt aangeboden voor opname in het lerarenregister (www.registerleraar.nl).

NIEUWSBRIEF

Wilt u op de hoogte blijven van onze activiteiten voor het voortgezet onderwijs, onze projecten, ons onderzoek en ons (cursus)-aanbod? Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief op www.uu.nl/onderwijsadviesentraining/nieuwsbrieven.

Leerlingen leren onderzoek doen

Het vwo bereidt leerlingen voor op het wetenschappelijke onderwijs. Naast de vakinhoudelijke kennis moeten leerlingen ook academische vaardigheden ontwikkelen. Het merendeel van deze vaardigheden valt onder de noemer 'leren onderzoeken'. Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding moet niet los worden gezien van de vakinhoud. De uitdaging is juist om de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden te koppelen aan vakinhoudelijke verdieping. Daarom is het van belang dat alle vwo-docenten leerlingen bij academische vaardigheden kunnen ondersteunen, o.a. door het ontwikkelen van opdrachten, het begeleiden bij de uitvoering en het beoordelen. Hebt u een ander verzoek rondom onderzoek van leerlingen begeleiden (zoals PWS-begeleiding), neem dan contact met ons op.

Onderzoeksdidactiek: leerlingen leren onderzoeken in het vwo

Onderzoek doen helpt om de wereld te begrijpen. Vwo-docenten helpen hun leerlingen onderzoek te doen en de houding van een aankomend wetenschapper aan te nemen. U leert in deze cursus hoe u leerlingen binnen uw eigen vak zelf onderzoek kan laten opzetten en uitvoeren; hoe u daar in de brugklas al mee kan beginnen, en hoe u stapsgewijs kan toewerken naar de eisen in de examenprogramma's ten aanzien van onderzoeksvaardigheden. We gaan zowel in op het vakoverstijgende karakter van onderzoek doen als op het vakspecifieke karakter.

Doelgroep: vwo-docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Leerlingen leren natuurwetenschappelijk onderzoek te doen (i.s.m. GLOBE Nederland)

In dit scholingstraject leert u hoe u vwo-leerlingen vanaf de brugklas al kleine en grotere levensechte onderzoekstaken kunt laten uitvoeren bij de natuurwetenschappelijke vakken, en zo stapsgewijs toe kan werken naar de eisen in de examenprogramma's ten aanzien van onderzoeksvaardigheden. Binnen dit traject wordt het internationale wetenschappelijke GLOBE programma gebruikt als voorbeeld van hoe je in de klas leerlingen enthousiast kunt maken voor wetenschappelijk onderzoek en ze kunt leren op kritische wijze de natuurwetenschappelijke onderzoekscyclus te doorlopen.

Doelgroep: vwo-docenten natuurwetenschappen

Data: dit betreft maatwerk.

Leerlingen voorbereiden op het wetenschappelijk onderwijs: academische vaardigheden

U wilt uw leerlingen goed voorbereiden op een universitaire studie. De aansluiting verloopt niet altijd vlekkeloos. Welke academische vaardigheden (ook wel '21st century skills' genoemd) verwacht de universiteit? En hoe kun je vwo-leerlingen hierop voorbereiden? We gaan in op het bevorderen van een kritische houding en schrijf- en onderzoeksvaardigheid. U leert de verschillende academische vaardigheden in te passen in uw vak, met de bijbehorende didactiek (feedback en werkvormen). Een goede basis stelt u ook in staat om te differentiëren.

Doelgroep: docenten bovenbouw vwo

Data: dit betreft maatwerk.

Contactpersoon

Joris Veenhoven

J.Veenhoven@uu.nl

030 253 3224

Onderzoek in de school

Het doen van onderzoek door docenten binnen de school krijgt steeds meer aandacht. Door onderzoek uit te voeren kun je toetsen of vermoedens die je hebt kloppen. Op scholen zijn veel data beschikbaar die daarbij kunnen helpen. Door datagestuurd te werken ontstaat een cultuur waarin beslissingen minder op basis van individuele ervaringen en onderbuikgevoelens en meer op basis van beschikbare gegevens worden genomen. Ook kan het doen van onderzoek - bijvoorbeeld bij een nieuw lesontwerp - bijdragen aan de professionaliteit van docenten en de kwaliteit van de lessen.

Data in de school

Een school verzamelt doorgaans veel data over leerlingen. Docenten ook: denk aan alle verschillende toetsresultaten door het jaar heen. In de praktijk worden die gegevens vaak nog niet optimaal benut om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren of om het onderwijs goed af te stemmen op specifieke leerlingen. In deze cursus gaat u aan de slag met data van uw eigen leerlingen in uw klas en op een hoger niveau (bijvoorbeeld doorstroom na de brugklas of van onder- naar bovenbouw). U leert praktijkvragen van uw school om te zetten naar een goede onderzoeksvraag en u past een aantal basistechnieken voor dataverzameling en -analyse toe die nodig zijn om datagestuurd te kunnen werken, met als doel om tot verbeteracties te komen.

Data: 20 september, 11 oktober, 1 november, 22 november, 13 december en 17 januari

Kosten: € 990,-

Projectteam datagestuurd werken in de school

Op scholen leven verschillende vragen waar niet direct antwoord op te vinden is, zoals: hoe komt het dat ons onderbouwrendement tegenvalt? Stromen leerlingen naar verwachting door? Waarom vallen de examenresultaten op de havo tegen? Er zijn vaak data beschikbaar die helpen het antwoord te vinden. Wij doorlopen samen met een team directieleden en docenten een datagestuurde cyclus: vraagformulering – dataverzameling – analyse – interpretatie – interventie – evaluatie. Dit levert de school (gericht) inzicht op in de beschikbare gegevens en geeft input voor interventies die het onderwijs (beleid) op school verbeteren.

Doelgroep: projectteam van minimaal één schoolleider, minimaal 2 docenten en een beheerder van het datamanagementsysteem

Data: dit betreft maatwerk.

Datagestuurd werken binnen de vaksectie

Binnen vaksecties werkt een groep docenten samen om het onderwijs tussen leerjaren en niveaus op elkaar af te stemmen. Zij besteden aandacht aan werkvormen, toetsen (PTA's), examenresultaten, etc. Samen met de vaksecties onderzoeken we deze afstemming met data, om zo te komen tot concrete en onderbouwde actiepunten waarmee de afstemming en doorlopende leerlijn verder verbeterd kan worden. We kijken bijvoorbeeld naar de relatie tussen leerlingresultaten op schooltoetsen en resultaten op leerlingvolgtoetsen, naar de mate waarin een voldoende op een eindrapport een indicatie is voor succes in een volgend leerjaar, of naar de manier waarop vakadviezen voor de bovenbouw gegeven worden en hoe die vervolgens uitpakken.

Doelgroep: bouw- en niveauoverstijgende vaksecties

Data: dit betreft maatwerk.

Contactpersoon

Renske de Kleijn

R.A.M.deKleijn@uu.nl

030 253 1613

Teamleren

Teamleren is het leren van en met collega's. Teamleren kent vele voordelen. Het is gezellig. Doordat je samen afspreekt kom je ook echt toe aan professionalisering. Teamleren vindt vaak plaats in school en ligt inhoudelijk dicht bij de lespraktijk. Startende docenten profiteren van de ervaring van collega's, meer ervaren leraren profiteren van de nieuwe kennis en het enthousiasme van starters. Samen bouwt een team verder aan professionele vaardigheden en kennis. We bieden verschillende trainingen aan die u helpen om teamleren in uw school vorm te geven.

Over Lesson Study

Lesson Study is een vorm van praktijkonderzoek met een team van collega's rond één les. Het uitgangspunt van het onderzoek is een vraag uit de eigen lespraktijk, waarbij het leren van de leerling centraal staat. Lesson Study bestaat uit verschillende fasen die een goed beeld geven van de methodiek:

Fase 1

Gezamenlijk kiezen van een onderzoeksonderwerp en formuleren van een praktijkvraag en leerdoel(en)

Fase 2

Ontwerpen van de onderzoeksles (hoe ziet de les er uit) en de studie (hoe gaan we het onderzoek doen)

Fase 3

Uitvoeren van de les, inclusief gegevens verzamelen (bijv. observeren, interviewen) en analyseren

Fase 4

Reflecteren, reviseren en eventueel opnieuw uitvoeren, observeren en evalueren

Fase 5

Documenteren van de Lesson Study en delen van de kennis

NB Het gaat hier nadrukkelijk niet om wetenschappelijk onderzoek, maar om systematisch en kritisch kijken naar de eigen lespraktijk.

LESSON STUDY

Lesson Study leren ontwikkelen, uitvoeren en begeleiden: train-de-trainer programma

U wilt Lesson Study op uw school opzetten en begeleiden, maar u weet niet goed hoe? Met de training Lesson Study train-de-trainer maakt u zich dat eigen. Parallel aan deze training organiseert u een Lesson Study op uw school, waardoor u het geleerde onmiddellijk in praktijk brengt. We doorlopen en oefenen alle stappen aan de hand van een heldere handleiding. Zowel inhoudelijke aspecten als gespreksvaardigheden en coachingstechnieken komen aan bod. En natuurlijk is er ruimte voor casuïstiek die u zelf meebrengt.

Doelgroep: schoolopleiders, schoolleiders

Data: 18 september, 16 oktober, 6 november, 27 november en 18 december of 15 januari, 12 februari, 5 maart, 26 maart en 16 april

Kosten: € 750,-

Ondersteuning bij het opzetten en uitvoeren van Lesson Study op uw school

Wilt u op uw school een Lesson Study doen, maar heeft u niet de beschikking over de kennis en ervaring om dit te organiseren? Wij ondersteunen uw school in het opzetten en uitvoeren van een Lesson Study. Indien gewenst leveren wij een procesbegeleider en vakdidactisch deskundige. Hierbij is het streven uw school in staat te stellen duurzaam en zelfstandig Lesson Study uit te voeren.

Doelgroep: schoolopleiders, schoolleiders

Data: dit betreft maatwerk.

COACHEN VAN COLLEGA'S

Intervisie leren vormgeven op school

Intervisie wordt steeds vaker ingezet als manier om verder te professionaliseren: docenten gaan op lesbezoek bij elkaar, of leggen elkaar casuïstiek voor die in kleine groepen vanuit een gelijkwaardige positie wordt besproken. Een veilige leeromgeving en heldere technieken zijn voorwaardelijk voor het slagen van interventie. Dit in-company traject bestaat uit een bijeenkomst waarin u kennismaat met verschillende vaardigheden en interventievormen. Vervolgens begeleiden en evalueren we een aantal interventiebijeenkomsten. Het doel is dat u de interventie verder zelf kunt vormgeven in school.

Doelgroep: (startende en ervaren) docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Leren begeleiden van leraren-in-opleiding

Leraar worden leer je voor een groot deel in de praktijk. Deskundige begeleiding is hierbij van groot belang. In deze cursus leert u hoe u docenten-in-opleiding zo efficiënt mogelijk begeleidt bij hun ontwikkeling als docent. Zowel de theorie als de praktijk van het begeleiden komen aan bod. U oefent met begeleidingsvaardigheden, wisselt uit met begeleiders van andere scholen, scherpt uw visie op begeleiden aan en oefent met beoordelingsinstrumenten.

Doelgroep: begeleiders van (aanstaande) docenten.

Data en kosten: zie voor actuele informatie onze website.

Professionaliseringstraject voor docentcoaches op school

In dit traject wordt u opgeleid tot docentcoach. Het coachen van beginnende collega's kan zorgen voor een plezierige start van hun loopbaan, minder uitval en meer effectiviteit van het lesgeven. De basis van de training wordt gevormd door de verschillende rollen die een docent heeft, de achterliggende theorieën (onder andere over motivatie en leerprocessen) en wat dat betekent voor concreet gedrag dat u kunt observeren en bespreken. In de training wordt veel geoefend met gespreksvaardigheden en het geven van feedback. Daarnaast is er ruimte voor uw eigen casuïstiek en interventie.

Doelgroep: ervaren docenten, beginnende coaches

Data: 27 september, 18 oktober, 9 november, 29 november, 11 januari en 31 januari of 19 februari, 13 maart, 28 maart, 12 april, 9 mei en 31 mei

Kosten: € 1475,-

Een driejarig begeleidingsprogramma voor startende leraren ontwikkelen en uitvoeren

Startende leraren zijn meestal goed op de hoogte van actuele inzichten over onderwijs, hebben verfrissende ideeën en zijn enthousiast. Tegelijkertijd zijn ze kwetsbaar, doordat ze nog volop in ontwikkeling zijn, nog maar beperkt over routines beschikken en hun weg binnen de school nog aan het vinden zijn. Om deze redenen is het Ministerie van OCW in 2014 het project Begeleiding Startende Leraren gestart.

Doel van het project is om startende leraren te ondersteunen bij hun professionele ontwikkeling en ervoor te zorgen dat ze met plezier in het onderwijs (blijven) werken. Om dat te bereiken ontwikkelen scholen een bij de school passend begeleidingsprogramma. Doordat de pedagogisch-didactische bekwaamheden van de docent systematisch in kaart worden gebracht is het mogelijk heel gericht te coachen. Scholen in de regio Utrecht worden in het project ondersteund door (lerarenopleiders van) de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht.

Meer informatie

Het project loopt tot midden 2019. Het is voor scholen niet meer mogelijk om in het kader van dit project subsidie te verkrijgen. Wel kunnen schoolopleiders en starters profiteren van de opbrengsten van het project en deelnemen aan projectactiviteiten. Zie voor meer informatie over BSL-Utrecht op www.bsl-utrecht.nl. Daar vindt u ook het mailadres om uw school aan te melden. Scholen buiten de regio Utrecht vinden hun regio op de landelijke website: www.begeleidingstartendeleraren.nl.

Contactpersoon

Karin Smit
K.Smit@uu.nl
06 1279 8916

CLIL (tweetalig onderwijs)

This range of basic and more advanced CLIL (Content and Language Integrated Learning) courses and workshops provides you with practical CLIL skills and background knowledge for *tvwo*, *thavo* and/or *tvmb*. The concept of CLIL is that learners learn a subject and a second language simultaneously: using language to learn, whilst learning to use language. The experience learns that benefits of CLIL can be seen in terms of language competence, increased motivation, cultural awareness, and preparation for further study and professional life. You can contact us to take part in one of our open registration courses or for more information on in-company trainings at your preferred location.

Practical CLIL for Starters

Are you new or relatively new to CLIL and do you want to learn about/improve your CLIL teaching methodology? Then this range of workshops would be very suitable. This is a practical course in content and language integrated learning, which includes the following topics: What is CLIL, Active learning, Encouraging speaking, Vocabulary, Encouraging writing, Understanding input, Feedback in CLIL and European and International Orientation. The emphasis is on experiencing a variety of CLIL focused activities and creating your own ideas and materials for lessons.

Target group: starting teachers in TTO or bilingual education

Dates: 13 September, 26 September, 9 October and 1 November

Costs: € 890,-

In company trainings

Are you interested in taking (parts of) the CLIL for Starters course or in refreshing or expanding specific CLIL topics with your own tto-department? Then the course Practical CLIL for Starters above can be taken as a complete course (with the possibility of including the Quick Scan) but we can also put together a series of individual workshops that address specific topics of interests to your school. Any of the topics described above in the CLIL for Starters can be selected for a personalized course at your preferred location.

Target group: starting or experienced CLIL teachers

Dates: personalized for each school

CLIL Coaching

Are you a CLIL coach or teacher playing a supporting role within the tto-department? We can help expanding your coaching skills and CLIL knowledge by using video coaching and by observing lessons of your colleague-teachers together. We can put together a personalized course, based on your specific aim as a CLIL coach. Contact us for more information.

Target group: TTO coordinators, CLIL coaches

Dates: personalized for each school

CLIL Quick Scan

A CLIL Quick Scan is designed to give your school a detailed overview of the current status of CLIL in your organisation. A typical CLIL quick scan takes two to four days, including the observation of lessons and interviews with staff and pupils. It results in a detailed report providing advice and a practical action plan for improving the implementation of CLIL at your school. It offers an ideal opportunity to take CLIL within your school to the next level or to prepare your school for an inspection visit.

Target group: TTO coordinators or those in managerial positions

Dates: on demand and personalized for each school

More information

Ada Kool

A.kool@uu.nl

06 4563 0081

Pedagogisch-didactisch handelen

Lesgeven vraagt om specifieke vaardigheden. Docenten houden van hun vak en willen dat graag overbrengen. Dat vraagt om een goed contact met leerlingen, en om goed didactisch handelen van de docent. Een breed repertoire van pedagogische en didactische vaardigheden zorgt ervoor dat u als docent al die verschillende individuen in een klas kunt bieden wat ze nodig hebben. We geven verschillende cursussen en trainingen op dat gebied, bieden evaluatietools en bespreken de resultaten van deze tools met u, en geven u feedback op basis van video-opnames.

BEGELEID WORDEN

Begeleiding in de klas voor docenten

We bieden verschillende mogelijkheden voor begeleiding in de klas zoals individuele coaching, supervisie, vakdidactische coaching en beeldcoaching. Na een intake waarin we uw vraag verkennen en aanscherpen, maken we een op u toegesneden traject. Het is mogelijk om een combinatie van coachingsvormen toe te passen. Onderwerpen die in aanmerking komen zijn gespreksvaardigheden, vraagtechniek, samenwerkend leren, differentiatie, contact houden met uw leerlingen en (vak) didactische vraagstukken. De instrumenten VIL en PDH kunnen bij deze begeleiding worden ingezet. Zie voor de verschillende instrumenten de kaders op pagina 14 en 15.

Doelgroep: docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Begeleiding voor leidinggevenden

De Vragenlijst Interpersoonlijk Schoolleidersgedrag (VIS) geeft u inzicht in uw functioneren als leidinggevende. De vragenlijst wordt ingevuld door medewerkers van de school (medewerkersbeeld) en door uzelf (zelfbeeld en ideaalbeeld). Het gaat om de mate van sturing in combinatie met de relatie. De verschillen tussen de drie perspectieven op uw gedrag zijn het uitgangspunt voor reflectie en verbetering. In gesprekken onderzoeken we patronen en bespreken we op welke wijze u gewenste veranderingen tot stand kan brengen.

Doelgroep: schoolleiders

Data: dit betreft maatwerk.

Instrumenten voor het werken aan pedagogisch-didactisch handelen

VOOR DOCENTEN

Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL)

Met behulp van de VIL wordt de omgang tussen een docent en leerlingen in kaart gebracht. Zowel leerlingen als de docent zelf vullen een vragenlijst in. Leerlingen vullen in hoe zij het gedrag van de docent ervaren (leerlingbeeld) en de docent vult in hoe hij zichzelf nu ziet (zelfbeeld) en hoe hij zou willen handelen (ideaalbeeld). Het gaat om de mate van sturing en de relatie. De ingevulde vragenlijsten worden geanalyseerd en met de docent besproken, met als doel om op het eigen handelen te reflecteren en

ontwikkelmogelijkheden te bespreken. De VIL kan ook online worden afgenomen, met als voordeel dat de resultaten direct beschikbaar zijn.

Vragenlijst Pedagogisch-Didactisch Handelen (PDH)

De PDH is een instrument dat inzicht geeft in het pedagogisch-didactisch handelingsrepertoire van docenten. Zowel de docent als zijn leerlingen vullen de vragenlijst in op basis van het beeld dat zij hebben van het handelen van de docent in de klas en in de les. De uitkomsten van de vragenlijst vormen de basis voor reflectie en discussie: ze laten zien op welke aspecten in het handelen van de docent meer of minder accent ligt. Dit kan aanleiding zijn om te zoeken naar nieuwe mogelijkheden. In een gesprek worden de uitkomsten besproken met de docent.

Differentiëren

Differentiëren is belangrijk als je goed wilt aansluiten op de beginsituatie, interesses en het leerprofiel van leerlingen. Het beïnvloedt de motivatie van leerlingen positief. In een individueel traject helpen wij u ontdekken waarin u kunt differentiëren. Ook leert u wat u kunt doen met leerlingen die meer uitdaging aankunnen. Dit één-op-één traject kan op elk moment starten. U krijgt individuele feedback en inzicht in voorbeeldmateriaal van anderen. U maakt (opdracht)materiaal dat u, na eventueel noodzakelijke aanpassingen, in de klas inzet.

Doelgroep: ervaren docenten

Data: dit betreft een individueel traject.

Kosten: € 1050,-

Focus op feedback

Feedback kan een sterk effect hebben op leren, inzet, plezier en gevoel van competentie. Met name tussentijdse (formatieve) feedback geeft u en de leerling inzicht in waar een leerling staat en hoe hij verder kan. Feedback kan de leerling verder helpen en zijn motivatie vergroten. In dit traject leert u uw feedbackrepertoire vergroten. We maken een opname van interactiesituaties en analyseren deze, en we bevragen leerlingen over uw handelen. Dit resulteert in een profiel van uw sterke en zwakkere punten in feedback geven en in adviezen.

Doelgroep: docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Beeldcoaching

Wij begeleiden docenten ook met beeldcoaching (video-interactiebegeleiding / VIB). Met een video-opname kijk je in je eigen spiegel. Een beeld is een sterk middel om zicht te krijgen op uw eigen handelen, hierop te reflecteren en verbeterstappen te zetten. Onze trainers coachen vanuit de vraag van de docent, en kijken vanuit verschillende perspectieven (interactie, klassenmanagement, didactiek). Beeldcoaching kan - in overleg met de docenten - zowel worden ingezet in cursussen als bij coachingstrajecten.

ICT, didactiek en TPACK

“Bring your own device!” Steeds meer scholen kiezen ervoor om elektronische devices in te zetten. Andere scholen stappen er na een pilot juist weer vanaf. Dit maakt de vraag urgent hoe ICT ingezet kan worden vanuit een didactisch en technologisch perspectief. U krijgt inzicht in de manieren waarop ICT uw onderwijs kan ondersteunen. U ontwerpt in teamverband een prototype van een bruikbare ICT-toepassing. De cursus is blended opgezet: een combinatie van face-to-face en online onderwijs.

Doelgroep: docenten, teamleiders

Data en kosten: zie voor actuele informatie onze website.

Instrument voor het werken aan pedagogisch-didactisch handelen

VOOR SCHOOLLEIDERS

Vragenlijst Interpersoonlijk Schoolleidersgedrag (VIS)

De VIS is een instrument dat schoolleiders inzicht geeft in hun functioneren als leidinggevende. Zowel medewerkers (docenten en ondersteunend personeel) als de schoolleider zelf vullen een vragenlijst in. Medewerkers vullen in hoe zij het gedrag van de schoolleider ervaren (medewerkersbeeld), en de schoolleider vult in hoe hij zichzelf nu ziet (zelfbeeld) en hoe hij zou willen handelen (ideaalbeeld). De ingevulde vragenlijsten worden geanalyseerd en met de schoolleider besproken, met als doel om op het eigen handelen te reflecteren en ontwikkelmogelijkheden te bespreken.

Motiveren en activeren van leerlingen

Bij het activeren en motiveren van leerlingen spelen veel factoren een rol. Leerlingen willen uitdaging, zelf sturing hebben op hun leerproces, zich verbonden voelen met de docent en medeleerlingen en actief zijn. We gaan in op de factoren waar u zelf invloed op kunt uitoefenen en die u kunt inzetten. Waarbij we altijd de vraag stellen hoe u leerlingen aan het denken zet en laat leren. Aan bod komen onder andere activerende werkvormen, vraagtechnieken, motiverende openingen, realistische opdrachten en behapbaar differentiëren. We werken met theoretisch onderbouwd materiaal en uw eigen lesmateriaal.

Doelgroep: docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Projectonderwijs ontwerpen en begeleiden

In projecten kunnen leerlingen vaak andere kanten van zichzelf laten zien. Hoe meer invloed leerlingen in het project hebben hoe gemotiveerder ze zijn. Maar de motivatie kan verdwijnen als er tegenslag komt. Hoe kun je dat voorkomen en begeleiden? Welke overwegingen heb je voor de samenstelling van groepjes en hoe deel je dat met je leerlingen? Hoe doen we recht aan de kwaliteit van het resultaat van samenwerking tussen leerlingen? Hebben we daarvoor een leerlijn in de school? Deze thema's kunnen in workshops worden uitgediept.

Doelgroep: docenten

Data: dit betreft maatwerk.

Contactpersoon

Karin Smit
K.Smit@uu.nl
06 1279 8916

Aansluiting vo-ho

De Universiteit Utrecht hecht veel waarde aan een goede aansluiting tussen het voortgezet en het hoger onderwijs. Onze universiteit organiseert uiteenlopende activiteiten voor docenten, decanen, schoolleiders, TOA's en leerlingen in het voortgezet onderwijs. Een aantal activiteiten is gericht op het aansluitingsvraagstuk vwo-universiteit vanuit een breed perspectief, andere richten zich specifiek op de verdieping van kennis en het verbeteren van de aansluiting tussen havo/vwo en hbo/wo op het gebied van bèta en techniek.

AANSLUITING VO-WO

Onderwijsadvies & Training organiseert activiteiten waarbij rechtstreeks contact met decanen, docenten en leidinggevenden centraal staat. Ook zijn we er voor leerlingen: we organiseren gastcolleges en hebben aandacht voor het profielwerkstuk.

VOOR LEERLINGEN

Gastcolleges op school – de Rectors League

Tijdens een Rectors League geven docenten van de Universiteit Utrecht gedurende één ochtend gastcolleges op een school. Zij vertellen over hun vakgebied aan leerlingen uit 4, 5 en/of 6 vwo. Leerlingen maken zo kennis met de wetenschap en met verschillende opleidingen. De Rectors League kan bijdragen aan de oriëntatie op een vervolgstudie en als inspiratiebron dienen voor het vinden van een onderwerp voor het profielwerkstuk.

Zie www.uu.nl/rectorsleague.

Profielwerkstukwedstrijd

Vwo-leerlingen die in 2018-2019 eindexamen vwo doen kunnen meedoen aan een PWS-wedstrijd. De wedstrijd wordt samen met het onderzoeksgebied Dynamics of Youth georganiseerd. Het thema jeugd staat centraal: onderzoek dat betrekking heeft op kinderen tussen 0 en 18 jaar komt in aanmerking voor deelname.

Zie www.uu.nl/pwswedstrijd.

VOOR DECANEN, DOCENTEN EN SCHOOLLEIDERS

Kennisdeling

Wij stellen ons als doel om scholen goed te informeren over ontwikkelingen, regelgeving, opleidingen en wetenschappelijke inzichten. Uitwisseling tussen scholen en onze universiteit neemt ook een belangrijke plek in. Om het delen van kennis en ervaringen te faciliteren organiseren wij themabijeenkomsten en bezoeken wij scholen.

Ondersteuning bij aansluitingsvraagstukken en keuzeprocessen

Voor een goede aansluiting tussen het vo en het wo hebben leerlingen begeleiding nodig bij het maken van keuzes, en is kennis nodig over o.a. het vereiste niveau academische vaardigheden. Wij hebben kennis in huis over thema's als motivatie, keuzeprocessen en datagestuurde werken. Deze onderwerpen komen o.a. aan bod in workshops en lezingen.

Contactpersoon

Janneke Hartemink
j.e.hartemink@uu.nl
030 253 3224

AANSLUITING VO-HO

In U-Talent Bèta (www.u-talent.nl) werken de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en scholen samen in een netwerk op het gebied van bèta en techniek. We organiseren activiteiten voor havo- en vwo-leerlingen van brugklas tot examenjaar, bètadocenten, TOA's en schoolleiders.

DOELEN

U-Talent werkt voor bèta en techniek aan het:

- versterken van de interesse van leerlingen en het verdiepen en verrijken van hun kennis;
- vergroten van het studiesucces van leerlingen met een doorlopende leerlijn van voortgezet naar hoger onderwijs;
- informeren van docenten over (vak)didactische en inhoudelijke ontwikkelingen, en het uitwisselen van ervaringen in een netwerk.

VOOR LEERLINGEN

Voor havo/vwo-leerlingen van partnerscholen hebben we programma's voor zowel de onderbouw als bovenbouw. Denk aan een dag voor leerlingen uit 4-havo waarin zij werken met 3D-printers, chromatografie en robots, of een tweedaagse masterclass waarin 5-/6-vwo-leerlingen zelf een antibioticum ontwerpen. Maar het meest bekend is de U-Talent Academy: een programma voor leerlingen uit 5 en 6 vwo met maandelijkse campusdagen en een eigen onderzoek op de universiteit. Welke programma's leerlingen volgen, hangt af van het samenwerkingsverband tussen U-Talent en hun school. Aan onze masterclasses kunnen ook leerlingen van niet-partnerscholen (betaald) deelnemen. Een overzicht van deze masterclasses staat op onze website.

VOOR DOCENTEN, TOA'S EN SCHOOLLEIDERS

De activiteiten voor docenten, TOA's en schoolleiders zijn gericht op het verdiepen van vakkennis, (vak)didactiek en de organisatie van aansprekend en uitdagend bètaonderwijs. De onderwerpen lopen sterk uiteen: van een inhoudelijke seminarreeks over proteomics tot een cursus programmeren met Python, of een TOA-dag over bovenbouwpractica. Ook organiseren we jaarlijks in het voorjaar een docentenconferentie, boordevol workshops.

Als scholen partner zijn van U-Talent, ontvangen hun docenten vouchers waarmee ze kunnen deelnemen aan onze activiteiten. Zo hebben we ondertussen een hecht netwerk opgebouwd van docenten die elkaar inspireren. Ook partnerschool worden? Mail ons voor meer informatie!

Contactpersoon
Ragna Senf
info@u-talent.nl
030 253 8990

Vakdidactiek

U kunt bij ons niet alleen terecht voor vakoverstijgende professionalisering. Onze universiteit verzorgt ook vakdidactische activiteiten op het vlak van geschiedenis, wiskunde/rekenen en de bètavakken. De vmbo-conferentie geschiedenis gaat in op de didactiek van geschiedenis en legt verbanden met veranderingen in de examenprogramma's en de onderwijspraktijk. Centraal in het aanbod voor wiskunde/rekenen en de bètavakken staat de professionele ondersteuning voor de docent havo/vwo en de docent (v)mbo. Docenten havo/vwo worden optimaal voorbereid op de nieuwe examenprogramma's en voor het (v)mbo is er onder andere aandacht voor de eisen ten aanzien van wiskunde en rekenen.

GESCHIEDENIS

Vmbo-conferentie over het examen geschiedenis

U wilt uw leerlingen zo effectief mogelijk voorbereiden op het eindexamen geschiedenis. De jaarlijkse vmbo-conferentie is erop gericht u te voorzien van tips en concreet lesmateriaal zodat u de geschiedenislessen goed laat aansluiten op het examenprogramma en leerlingen goed voorbereid zijn op het examen. In alle lezingen en workshops krijgt u tips en materiaal die aansluiten bij het examenprogramma. De conferentie is een samenwerking tussen de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en de VGN waarbij de CSE thema's Staatsinrichting en Historisch Overzicht vanaf 1900 centraal staan.

Doelgroep: geschiedenisdocenten vmbo

Datum: 2 november

Kosten: € 220,-

WISKUNDE/REKENEN EN DE BÈTAVAKKEN

ECENT/ELWIEr Conferentie

De ECENT/ELWIEr conferentie is een jaarlijkse ontmoeting voor lerarenopleiders wiskunde/rekenen en natuur/techniek. De conferentie ondersteunt de opleiders van deze vakken in het uitwisselen van praktijkervaringen, opleidingsplannen en onderzoeksresultaten. Thema's die aan bod komen zijn de kennisbasis van de lerarenopleiding, praktijkonderzoek door leraren-in-opleiding, het gebruikmaken van professionele leergemeenschappen en het gebruik van het gezamenlijke online expertisesysteem. Vanuit deze speerpunten wordt onder andere een actuele website onderhouden.

Doelgroep: lerarenopleiders bètavakken van eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen en pabo

Datum: 17 mei

Kosten: € 115,-

Meer informatie: www.ecent.nl en www.elwier.nl

Nationale Wiskunde Dagen

De Nationale Wiskunde Dagen zijn bedoeld voor alle wiskundedocenten die les geven aan leerlingen van 12 tot 18 jaar van ieder schooltype. In werkgroepen, demonstraties en presentaties komen nieuwe en historische ontwikkelingen binnen het vak aan de orde. De sprekers komen zowel uit het binnen- als het buitenland. Het zijn wiskundigen die over hun vak praten, maar ook niet-wiskundigen die laten zien hoe wiskunde in de uitoefening van hun beroep wordt toegepast.

Doelgroep: wiskundedocenten en wiskundedocenten-in-opleiding

Datum: 1 en 2 februari

Kosten: € 440,- (eenpersoonskamer), € 405,- (tweepersoonskamer) of € 345,- (zonder overnachting)

Meer informatie:

www.uu.nl/onderwijs/nationale-wiskunde-dagen

MEER INFORMATIE
onderwijsadviesentraining@uu.nl
030 253 3224 (secretariaat)

WND Conferentie

Sinds 1965 houdt de Werkgroep Natuurkunde-Didactiek (WND) een jaarlijkse conferentie voor docenten natuurkunde. Deze conferentie is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een groot evenement waar zo'n 600 docenten, didactici en onderwijsontwikkelaars uit Nederland en België elkaar ontmoeten.

Doelgroep: natuurkunde- en NLT-docenten, TOA's, natuurkundedocenten-in-opleiding en lerarenopleiders

Datum: 14 en 15 december

Kosten: € 270,- (inclusief overnachting, prijs onder voorbehoud)

Meer informatie: www.WNDconferentie.nl

Woudschoten Chemie Conferentie

De Woudschoten Chemie Conferentie is een tweedaagse conferentie over het scheikundeonderwijs aan havo- en vwo-leerlingen in Nederland. Elk jaar nemen ongeveer 350 scheikundedocenten uit het hele land deel. Voorafgaand aan de hoofdconferentie wordt een dio-conferentie gehouden, speciaal bedoeld voor leraren in opleiding.

Doelgroep: scheikundedocenten havo-vwo, scheikundedocenten-in-opleiding

Datum: 2 en 3 november

Kosten: € 385,- (inclusief overnachting)

Meer informatie: www.fi.uu.nl/woudschotenchemie/conferentie

Bèta4all cursussen

Bèta4all (waar de Universiteit Utrecht een bijdrage aan levert) is er voor mensen met een technisch/exacte universitaire opleiding die eerstegraads leraar willen worden in informatica, natuurkunde of scheikunde - én voor zittende docenten die zich in de examenonderwerpen willen verdiepen. Het aanbod is ook bekend onder de namen natk4all, chem4all en inf4all.

Meer informatie: www.beta4all.nl

Contactpersonen

*ECENT/ELWier
Conferentie:
Vincent Jonker
V.Jonker@uu.nl
030 253 5640*

*Nationale Wiskundedagen:
Joke Daemen
J.W.M.J.Daemen@uu.nl
030 253 3876*

*WND conferentie:
Ad Mooldijk
A.H.Mooldijk@uu.nl
030 253 1181*

*Woudschoten Chemie
Conferentie:
Gjalt Prins
G.T.Prins@uu.nl
030 253 2714*

De professionaliseringsactiviteiten op het gebied van wiskunde/rekenen en de bètavakken worden aangeboden door het Freudenthal Instituut: www.uu.nl/onderzoek/freudenthal-instituut

Colofon

Uitgave: Universiteit Utrecht

Samenstelling: Onderwijsadvies & Training

Fotografie: Lize Kraan, iStock

Drukwerk: Xerox

Deze brochure is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Aan de inhoud kunnen echter geen rechten worden ontleend.

Onderwijsadvies & Training

heeft als doel om bij te dragen aan (de verhoging van) de kwaliteit van het onderwijs. Dit doen we door wetenschappelijke inzichten te vertalen naar de dagelijkse praktijk van het onderwijsveld.

Wij trainen docenten gedurende hun hele loopbaan en bieden maatwerkoplossingen bij onderwijsvraagstukken. In dat kader werken wij voor het voortgezet onderwijs binnen onze universiteit samen met:

- de Graduate School of Teaching (de universitaire lerarenopleidingen voor voortgezet onderwijs);
- het departement Educatie & Pedagogiek (verzorgt o.a. de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs (ALPO) en de opleidingen Onderwijskunde, Pedagogiek en Educational Sciences);
- het Freudenthal Instituut;
- het Universiteitsmuseum Utrecht.

Universiteit Utrecht

De Universiteit Utrecht kent een lange traditie van samenwerking met scholen voor primair en voortgezet onderwijs: bij het opleiden en bijscholen van leraren, bij onderwijsontwikkeling, en bij het uitvoeren van onderzoek. De Universiteit Utrecht heeft het onderwijs ook zelf hoog in het vaandel staan. Zij liep voorop met de invoering van onderwijskwalificaties voor haar docenten, was de eerste universiteit met een University College en met een universitaire pabo (ALPO). De Universiteit Utrecht werkt continu aan actuele thema's gericht op het verbeteren van het onderwijs.

Contact

Hebt u vragen, interesse in ons aanbod of behoefte aan een oriënterend gesprek? Neem dan contact met ons op.
030 253 2261
onderwijsadviesentraining@uu.nl
www.uu.nl/onderwijsadviesentraining/vo

